Eiropas Parlaments
2024-2029

Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja
Priekšsēdētāja

21.11.2024

Johan Van Overtveldt
Budžeta komitejas
priekšsēdētājam
BRISELĒ

Temats: Atzinums par Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonda darbu zaudējušiem darba ņēmējiem izmantošanu — Beļģijas pieteikums EGF/2024/002 BE/Limburg machinery and paper (2024/0286(BUD))

Godātais priekšsēdētāj!

Saistībā ar minēto procedūru Nodarbinātības un sociālo lietu komitejai tika uzdots iesniegt atzinumu Jūsu vadītajai komitejai, un tā nolēma atzinumu nosūtīt vēstules veidā.

Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja iepriekš minēto jautājumu izskatīja 2024. gada 21. novembra sanāksmē. Minētajā sanāksmē tā nolēma turpmāk izklāstīto atzinumu iesniegt par jautājumu atbildīgajai Budžeta komitejai.

Ar cieņu

Li Andersson

ATZINUMS

A. tā kā Beļģija 2024. gada 19. jūlijā iesniedza pieteikumu par finansiālu ieguldījumu no Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonda darbu zaudējušiem darba ņēmējiem (EGF) saskaņā ar Regulas (ES) 2021/691 8. panta 1. punktu (EGF regula) saistībā ar darba ņēmēju atlaišanu saimnieciskās darbības nozarēs, kas klasificētas *NACE* 2. redakcijas 17. nodaļā "Papīra un papīra izstrādājumu ražošana" un 28. nodaļā "Citur neklasificētu iekārtu, mehānismu un darba mašīnu ražošana" *NUTS* 2. līmeņa reģionā Limburgas provincē (BE22) Beļģijā;

B. tā kā Beļģija iesniedza pieteikumu saskaņā ar EGF regulas 4. panta 2. punkta c) apakšpunktā minēto intervences kritēriju, kas paredz, ka četru mēnešu atsauces periodā (šajā gadījumā no 2023. gada 31. decembra līdz 2024. gada 30. aprīlim) darbība beigusies vismaz 200 darbu zaudējušiem darba ņēmējiem uzņēmumos, kuri darbojas tajā pašā vai dažādās saimnieciskās darbības nozarēs, kas definētas *NACE* 2. redakcijas nodaļas līmenī, un atrodas tajā pašā dalībvalsts reģionā, kas definēts *NUTS* 2. līmenī; tā kā pēc šā pieteikuma izvērtēšanas Komisija, ievērojot visus spēkā esošos EGF regulas noteikumus, ir secinājusi, ka pieteikums atbilst EGF finansiālā ieguldījuma piešķiršanas nosacījumiem;

C. tā kā pieteikums attiecas uz 681 darbu zaudējušu darba ņēmēju (atbalsttiesīgi saņēmēji), kura darbība ir beigusies iepriekš minētajās ekonomikas nozarēs;

D. tā kā Komisija 2024. gada 5. novembrī pieņēma priekšlikumu lēmumam par EGF izmantošanu, piešķirot līdzekļus Beļģijai, lai atbalstītu 632 paredzēto atbalsta saņēmēju atgriešanos darba tirgū;

E. tā kā darba zaudēšanu papīra nozarē izraisīja *Sappi Group* (*Sappi*) lēmums pārtraukt ražošanu Lanākenā un slēgt rūpnīcu; tā kā galvenais iemesls tam ir pieaugošās digitalizācijas izraisītais samazinātais pieprasījums pēc poligrāfijas izstrādājumiem un no tā izrietošais Eiropas bezkoksnes krītotā papīra (*WCP*) ražošanas jaudas pārpalikums (15 gadu laikā Eiropas *WCP* ražošana ir samazinājusies par 50 %, līdz 4,6 miljoniem tonnu 2023. gadā); tā kā tā rezultātā tika atlaisti 567 darbinieki;

F. tā kā Limburgā pieejamo darbvietu skaits rūpniecībā 2023. gadā samazinājās par 15 % salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu; tā kā darbinieku atlaišanu mašīnbūves nozarē, izraisīja *Purmo Group Belgium NV* (*Purmo*) lēmums pārtraukt 50 mm paneļu radiatoru ražošanu Zonhovenas ražotnē un slēgt attiecīgo ražošanas līniju; tā kā iemesls pārtraukt ražošanu ir straujais paneļu radiatoru pieprasījuma samazinājums ES, kas saistīts ar pieaugošo pieprasījumu pēc alternatīvām apkures sistēmām, piemēram, siltumsūkņiem un zemas temperatūras sistēmām, ko izraisījis gāzes cenu pieaugums līdz ar Krievijas agresijas karu pret Ukrainu un domino efektu uz patērētāju izdevumiem, kā arī ēku un rūpniecības dekarbonizācija enerģijas patēriņa samazināšanai; tā kā lēmums izraisīja 114 darbinieku atlaišanu;

G. tā kā darbu zaudējušie darba ņēmēji ir koncentrēti Lanākenā (83 %) un Zonhovenā (27 %), tāpēc Limburgas province Flandrijā ir darba zaudēšanas gadījumu visvairāk skartā teritorija; tā kā Lanākenas un Zonhovenas darba tirgi ir nelabvēlīgākā situācijā salīdzinājumā ar Limburgu kopumā vai Flandriju; tā kā strādājošo un pieejamo

darbvietu attiecība ir 49 % Lanākenā un 55 % Zonhovenā, kas ir par 19–13 procentpunktiem mazāka nekā Limburgā (68 %) un par 24–18 procentpunktiem mazāka nekā Flandrijā (73 %); tā kā darba meklētāju attiecība pret vakancēm Lanākenā un tās apkārtnē (Māslandē) ir 4,5 (aptuveni divas reizes lielāka nekā Flandrijā); tā kā Māslandes darba tirgu ir negatīvi ietekmējis arī pārstrukturēšanās pasākums Nīderlandē pēc tam, kad Nīderlandes automobiļu ražotājs *VDL* ziņoja, ka kopš 2024. gada 1. marta tā ražotnē Bornā ir zaudētas aptuveni 2000 darbvietas un 700 no atlaistajiem darbiniekiem bija pārrobežu darba ņēmēji, kas dzīvo Māslandē;

H. tā kā Beļģija norādīja, ka saskaņotais individualizēto pakalpojumu kopums ir izstrādāts, apspriežoties ar sociālajiem partneriem saskaņā ar EGF regulas 7. panta 4. punktu; tā kā arodbiedrības un darba devēju organizācijas Flandrijā ir iesaistītas valsts nodarbinātības dienestu (*VDAB*) darbībās visos līmeņos;

I. tā kā EGF nepārsniedz maksimālo gada apjomu 30 miljonu EUR apmērā (2018. gada cenās), kā paredzēts 8. pantā Padomes 2020. gada 17. decembra Regulā (ES, Euratom) 2020/2093, ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam;

Tādēļ Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Budžeta komiteju rezolūcijas priekšlikumā iekļaut šādus ierosinājumus:

1. atgādina, ka EGF mērķis ir apliecināt solidaritāti ar atbalsta saņēmējiem un sniegt viņiem atbalstu; uzskata, ka EGF finansiālais ieguldījums galvenokārt būtu jānovirza aktīviem darba tirgus politikas pasākumiem un individualizētiem pakalpojumiem, kuru mērķis ir ātri no jauna integrēt atbalsta saņēmējus pienācīgā un ilgtspējīgā nodarbinātībā viņu sākotnējā darbības nozarē vai ārpus tās; uzsver, ka ir svarīgi sagatavot un atbalstīt darbiniekus steidzami nepieciešamajam Eiropas ekonomikas un sabiedrības zaļās un digitālās pārkārtošanās procesam; šajā sakarībā atkārtoti uzsver, ka Savienībai, tostarp ar EGF starpniecību, ir svarīga loma taisnīgas pārkārtošanās procesam nepieciešamo kvalifikāciju finansēšanā saskaņā ar Eiropas zaļo kursu;

2. piekrīt Komisijai, ka EGF regulas 4. panta 2. punkta c) apakšpunktā paredzētie nosacījumi ir ievēroti un ka Beļģija saskaņā ar minēto regulu ir tiesīga saņemt pieprasīto finansiālo ieguldījumu 704 135 EUR apmērā, kas ir 60 % no kopējām izmaksām, proti, 1 173 559 EUR (kuras ietver izdevumus par individualizētajiem pakalpojumiem 1 126 559 EUR apmērā un izdevumus par sagatavošanās, pārvaldības, informācijas un publicitātes, kontroles un ziņošanas darbībām 47 000 EUR apmērā); atgādina, ka saskaņā ar EGF regulu Beļģijai ir tiesības uz maksimālo līdzfinansējuma likmi 85 % apmērā no kopējām izmaksām;

3. norāda, ka uzņēmumi, kuros atlaisti darba ņēmēji, ievēroja Beļģijas tiesību aktu par kolektīvo atlaišanu, kurā ir noteikta obligāta procedūra darbinieku pārstāvju informēšanai un uzklausīšanai; atzinīgi vērtē to, ka Beļģija ir ziņojusi, ka pirmās informatīvās sesijas darba ņēmējiem sākās 2023. gada 26. decembrī un nodarbinātības dienesti rīkojās tūlīt pēc atlaišanas, un ka jau 2024. gada 13. martā *VDAB* bijušajiem *Sappi* un *Purmo* darba ņēmējiem organizēja darba gadatirgu Lanākenā, kurā piedalījās aptuveni 20 uzņēmumi;

4. norāda par darbu zaudējušo darba ņēmēju profilu, no kuriem viena trešdaļa ir 55 gadus veci vai vecāki un 30 % ir ar zemu izglītības līmeni, un uzskata, ka pieejamo darbvietu

samazināšanās tendences un to ģeogrāfiskā sadalījuma dēļ, darba ņēmējiem būs vajadzīgs pielāgots papildu atbalsts, kas viņiem palīdzētu šajā pārejas procesā.

5. uzsver, ka Beļģija ir apstiprinājusi, ka turpmāk aprakstītie pasākumi, kurus finansē ar EGF finansiālu ieguldījumu, neizmantos finansiālus ieguldījumus no citiem Savienības finanšu instrumentiem;

6. ņem vērā, ka darbiniekiem sniedzamie individualizētie pakalpojumi ietver šādus pasākumus: (a) sociālās intervences konsultants (*SIA*), (b) konsultācijas un profesionālā orientācija, (c) atbalsts aktīvai darba meklēšanai, (d) apmācība, pārkvalifikācija un arodmācības, kā arī (e) apmācība darbavietā; ņemot vērā paredzēto atbalsta saņēmēju vecumu un izglītības profilu, uzsver, ka, sniedzot individualizētus pakalpojumus, būtu jāņem vērā šo grupu īpašās vajadzības;

7. jo īpaši uzsver EGF regulas 7. panta 2. punkta nozīmi, kurā prasīts saskaņoto pakalpojumu kopuma izstrādē ņemt vērā turpmākās darba tirgus perspektīvas un nepieciešamās prasmes, kas ir saderīgas ar pāreju uz resursu ziņā efektīvu un ilgtspējīgu ekonomiku, un īpašu uzmanību veltīt digitālās rūpniecības laikmetā vajadzīgu prasmju izplatīšanai; atzinīgi vērtē to, ka *VDAB* standarta atbalsts darbu zaudējušiem darba ņēmējiem ietver digitālos rīkus un digitālo prasmju apmācību, kā arī prasmes, kas vajadzīgas resursefektīvā ekonomikā;

8. atgādina par iespēju saskaņotajā pasākumu kopumā iekļaut īpašus laikā ierobežotus pasākumus, cita starpā bērna aprūpes pabalstu izmaksu, kā paredzēts EGF regulas 7. panta 2. punkta b) apakšpunktā, lai atvieglotu darba meklētāju līdzdalību piedāvātajās darbībās.